

**Meldcode huiselijk geweld
en
Kindermishandeling**

Inleiding

Dit is het Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling van Ziezo

Het bevoegd gezag van Ziezo

Overwegende:

- dat Ziezo verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn kinderen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan kinderen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de medewerkers die werkzaam zijn bij Ziezo op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met kinderen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat Ziezo een meldcode wenst vast te stellen zodat de medewerkers die binnen de organisatie werkzaam zijn, weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat Ziezo, in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de medewerkers bij deze stappen ondersteunt;
- dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, eer gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis). Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eer gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat onder medewerker in deze code wordt verstaan: de medewerker die voor Ziezo werkzaam is en die in dit verband aan kinderen van de kinderopvang zorg, begeleiding, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder kind in deze code wordt verstaan: het kind aan wie de medewerker zijn professionele diensten verleent;

In aanmerking nemende:

- de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- de Wet op de jeugdzorg;
- de Wet bescherming persoonsgegevens;
- de Wet kinderopvang;
- de Wet OKE;
- Beleidsregels kwaliteit kinderopvang;
- Wet klachtrecht;
- het privacyreglement van Ziezo;

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

1. Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
1. Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	6
1. Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.....	8
1.1 Stap 1: In kaart brengen van signalen	8
1.2 Dossiervorming	8
1.3 Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK).....	10
1.4 Stap 3: Gesprek met de ouder	12
1.5 Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling	13
1.6 Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden	14
2. Stappenplan bij signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega ten opzichte van een kind	16
3. Algemene toelichting.....	18
3.1 Melding door een medewerker over de houder zelf	18
3.2 Melding door een ouder over een medewerker of leidinggevende	18
3.3 Stap 1a: Signaleren	20
3.4 Stap 1b: Direct melding doen van vermoeden van geweld- of zedendelict ten opzichte van een kind bij houder	20
3.5 Melding over leidinggevende	21
3.6 Melding over de directie	21
3.7 Stap 2: In overleg treden met vertrouwensinspecteur	21
3.8 Stap 3: Aangifte doen	23
3.9 Stap 4: Handelen naar aanleiding van het onderzoek van de politie.....	25
3.10 Stap 5: Nazorg bieden en evalueren.....	27

4. III. Stappenplan bij signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.....	28
4.1 Stap 1: In kaart brengen van signalen	29
4.2 Stap 2: Melden van het gedrag	29
4.3 Stap 3: Beoordelen ernst van het gedrag.....	30
4.4 <i>Stap 4: Maatregelen nemen</i>	32
4.5 Stap 5: Handelen.....	34
4.6 Stap 6: Nazorg bieden en evalueren	35
5. IV Verantwoordelijkheden van Ziezo in het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat	36
6. III Sociale kaart van Ziezo	38

1. Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- Observeren van kind en ouders;
- Raadplegen signalenlijst, invullen checklist signalen (zie handleiding)
- Bespreken signalen met locatiemanager;
- Gesprek voeren met ouders: delen van de zorg.
- Registreren.

Stap 2: Collegiale consultatie en raadplegen Veilig Thuis

2a Consulteren van interne collega's tijdens:

- Groepsbespreking
- Teamvergadering
- Kindbespreking
- Consulteren aandachtsfunctionaris; Dieuwertje Meijer
- Gesprek met ouders: delen van de zorg en voor toestemming of mededeling met betrekking tot de externe consultatie;
- Registreren.

2b Consulteren van externe collega's:

- Centrum voor Jeugd en Gezin
- Lokaal zorgnetwerk;
- Consulteren van het Advies- en Meldpunt Veilig Thuis
- Registreren.

Stap 3: Gesprek met de ouder

- Gesprek voeren met de ouder (en indien mogelijk met het kind): delen van de zorg;
- Registreren.

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

- Wegen risico, aard en ernst van de kindermishandeling of huiselijk geweld. Veilig Thuis vragen hierover een oordeel te geven.
- Registreren.

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen of

- Bespreken van de zorgen met de ouder;
- Organiseren van hulp voor ouder en kind door te verwijzen;
- Monitoren of ouder en kind hulp krijgen;
- Volgen van het kind;
- Registreert

Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder

- Melden bij Veilig Thuis;
- Bij de melding aansluiten bij feiten en gebeurtenissen;
- Met Veilig Thuis overleggen over acties na de melding;
- Monitoren of ouders en kind hulp krijgen;
- Kind volgen;
- Registreren.

2. Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

2.1 Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontcrachten in kaart en leg deze vast.

Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Bij vroegsignalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Bijna nooit zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling. Het is daarom verstandig uit te gaan van de signalen die je bij het kind of in de interactie tussen ouder en kind waarneemt.

Bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling kan gebruik gemaakt worden van de signalenlijsten uit de handleiding en de observatielijst.

Het is gebruikelijk om in deze fase in gesprek te gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten, tijdens een tien-minutengesprek of op een ander gepland moment. Hierbij gaat het vooral om het benoemen van feitelijkheden en zaken die opvallen. Daarnaast kan het kind in de groep geobserveerd worden en de ouder met het kind tijdens contactmomenten.

Je verzamelt alle signalen waardoor je duidelijker krijgt of er zorgen zijn en welke zorgen dit zijn.

2.2 Dossiervorming

Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen leg je schriftelijk vast. Gespreksverslagen kun je door betrokkenen laten ondertekenen. Hierdoor kun je later bij de inspectie kinderopvang verantwoording afleggen indien dit wordt gevraagd. Je kunt hiervoor een kinddossier aanleggen, welke in een gesloten kast (met slot) of digitaal (met wachtwoord) wordt bewaard. Dit vanwege de privacygevoelige gegevens die je verzamelt. Alle gegevens in het kinddossier moeten minimaal 2 jaar bewaard blijven nadat de plaatsing van het kind beëindigd is.

Leg in het kinddossier de volgende gegevens vast:

- Vermeld altijd datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
- Signalen die duidelijk maken welke zorgen je ziet, hoort of ruikt.
- Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontcrachten.
- Contacten over deze signalen.
- Stappen die worden gezet.
- Besluiten die worden genomen.
- Vervolgaantekeningen over het verloop.

Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk:

- Worden ook veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een veronderstelling later wordt bevestigd of ontcracht.

- Als er informatie van derden wordt vastgelegd vermeld er dan bij van wie die informatie afkomstig is.
- Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een medewerker die hierin geschoold is (bijvoorbeeld een orthopedagoog).

Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een medewerker, meld de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform de richtlijnen. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

2.3 Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis

2.4 Stap 2a: Consulteren van interne collega's

Bespreek de signalen met een deskundige collega.

Consultatie is mogelijk met de volgende collega's: de aandachtsfunctionaris (Dieuwertje Meijer), directielid en/of een collega uit dezelfde groep.

Bespreek je zorgen met de ouders en vraag toestemming voor het vragen van extern advies of meld dat je extern advies gaat vragen. Dit gesprek met de ouders voer je nooit alleen, maar samen met een deskundige collega, directielid of de aandachtsfunctionaris. Registreer wat met de ouders is besproken.

Om het kind 'open' (niet anoniem) te bespreken met externe deskundigen moet je eerst schriftelijke toestemming aan de ouder vragen. Als je in het contact open en eerlijk bent, is de kans groot dat over deze zaken een open gesprek mogelijk is. In de meeste gevallen wordt toestemming door de ouder gegeven.

Gespreksvaardigheid om in gesprek te gaan over zorgen en het vragen om toestemming van de ouder is een specifieke deskundigheid en kan door middel van scholing worden aangeleerd. Ook kun je advies krijgen van Veilig Thuis over het in gesprek gaan met een ouder. Indien de ouder weigert is dit een zorgelijk signaal en moet het worden meegenomen in de weging.

Door de ouder steeds te betrekken en in overleg te treden, is de kans groter dat de ouder gemotiveerd is om de situatie te verbeteren en/of hulp te aanvaarden.

Het kind kan overigens anoniem worden besproken wanneer de ouder geen toestemming heeft gegeven, maar dit verdient niet de voorkeur vanwege de eventuele vervolgacties.

Stap 2b: Consulteren van externe collega's

Het consulteren van externe contacten gebeurt door de aandachtsfunctionaris (Dieuwertje Meijer) of directielid. Extern is consult mogelijk met de jeugdverpleegkundige of jeugdarts van het consultatiebureau, de GGD of het lokaal zorgnetwerk. Ook kan gebruik worden gemaakt van samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Als de aandachtsfunctionaris of directielid ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij het kind, kan advies worden gevraagd bij Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding. Veilig Thuis kan een eerste weging maken of het terecht is dat er zorgen zijn over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van huiselijk geweld of kindermishandeling. Veilig Thuis kan betrokken worden als er zorgen zijn over huiselijk geweld waarbij ouders c.q. meerderjarige huisgenoten betrokken zijn. Wanneer er kinderen bij zijn betrokken zal Veilig Thuis je verder helpen. Een deskundige op het gebied van letselduiding kan worden ingezet ter duiding van letsels waarbij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling speelt. Zorgvuldig handelen

vereist dat de aandachtsfunctionaris of directie bij elk vermoeden nagaat of hij advies vraagt bij Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat het kind of een gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kun je meteen advies vragen aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kun je zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet.

In noodsituaties kun je overigens ook contact zoeken met de crisisdienst van het Bureau Jeugdzorg (0182-68088 tijdens kantoortijden of 070-3795163 na kantoortijden), vragen naar crisisdienst) en/of de politie vragen om hulp te bieden. Het is altijd een goed idee om ook de wijkagent te informeren over de zorgen die er zijn rondom een gezin.

2.5 Stap 3: Gesprek met de ouder

De aandachtsfunctionaris of directielid bespreekt de signalen met de ouder en indien mogelijk met het kind. Er kan ook voor gekozen worden het gesprek door de beroepskracht te laten voeren, bijvoorbeeld als die al een vertrouwensband heeft met de ouders. Ook dit gesprek voer je altijd met zijn tweeën.

Heb je ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de ouder, raadpleeg dan een deskundige collega en/of Veilig Thuis.

1. Leg het doel uit van het gesprek.
2. Beschrijf de feiten die zijn vastgesteld en de waarnemingen die zijn gedaan.
3. Nodig de ouder uit om een reactie hierop te geven.
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van wat je hebt gezien, gehoord en waargenomen
5. Leg het gesprek vast en laat het, indien mogelijk, ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en de ontwikkeling van hun kind te bespreken, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden.

Nodig de ouder uit tot het geven van zijn/haar mening en vraag door over onderwerpen in de thuissituatie die met het kind te maken hebben. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt het kind zich thuis? Hoe reageert de ouder daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert het kind hierop? Hoe is de ontwikkeling van het kind tot nu toe verlopen? Wat vindt de ouder daarvan? Hoe ervaart de ouder de opvoeding en zijn rol als ouder?

Ouders moeten vaak eerst gemotiveerd worden zodat de zorgen over hun kind gedeeld kunnen worden. Het helpt dan om ouders meer informatie te geven over de ontwikkeling van het kind en de effecten voor het kind in de huidige situatie. Pas als ouders niet te motiveren zijn en de zorgen blijven ontkennen is het raadzaam het AMK om advies te vragen en een melding te overwegen.

Veilig Thuis kan betrokken worden als er zorgen zijn over huiselijk geweld waarbij ouders c.q. meerderjarige huisgenoten betrokken zijn. Wanneer er kinderen bij zijn betrokken zal het Veilig Thuis je verder helpen.

Indien besloten wordt om ook met het kind zelf te spreken, is het van belang dat het kind zich veilig genoeg voelt om het gesprek te voeren. Maak hierbij de afweging of het in het belang van

het kind zelf is om dit gesprek te voeren. Hierover kan ook advies worden gevraagd aan Veilig Thuis. Beloof tijdens een dergelijk gesprek nooit geheimhouding, maar geef wel aan dat de signalen serieus afgewogen zullen worden. Belangrijk is ook dat het kind niet wordt ondervraagd, maar dat het kind met name de ruimte wordt gegeven om zijn verhaal te vertellen.

2.6 Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

De aandachtsfunctionaris weegt op basis van de signalen, van het (extern) ingewonnen advies en van het gesprek met de ouders het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling al dan niet in overleg met de regiomanager. Daarnaast wordt de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling gewogen. Ook moet er altijd overwogen worden of er naar de politie moet worden gegaan. Tenslotte zijn kindermishandeling en huiselijk geweld strafbare feiten.

Voor de weging is het van belang dat de degene die in de zaak de leiding heeft in het dossier de signalen, de gesprekken en de stappen beschrijft en vastlegt die al gezet zijn.

Daarnaast zijn voor de weging de volgende factoren van belang:

- de leeftijd van het slachtoffer;
- de aard van het geweld;
- de mate van afhankelijkheid;
- de duur van het geweld;
- de verwachting over de schade die wordt aangericht;
- de mate van isolement waarin het geweld zich afspeelt.

Een weging is altijd persoonlijk, er zijn geen vaste richtlijnen voor. Omdat elke situatie uniek is, is hier geen standaard voor.

Wanneer twijfel blijft bestaan over een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling, is het verplicht om Veilig Thuis te raadplegen.

Veilig Thuis kan helpen een risicotaxatie uit te voeren en kan helpen bepalen of het verstandig is zelf hulp te organiseren of een melding te doen. Dit is ook van toepassing als het om mogelijk eer gerelateerd geweld gaat. Zo mogelijk kan ook het Landelijk Expertise Centrum Eer gerelateerd Geweld (LEC EGG) van de politie om advies worden gevraagd.

In de handleiding staat een algemeen overzicht van websites en adressen van instanties en organisaties waar de beroepskracht terecht kan voor ondersteuning en advies.

2.7 Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

Als op basis van de afweging in stap 4 genoeg gronden zijn dat het kind en zijn gezin redelijkerwijs *voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermd kunnen worden:

- *bespreek* met de ouders;
- *organiseer* dan de noodzakelijke hulp;
- *volg* de effecten van deze hulp en
- *doe* alsnog een *melding* als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt, of opnieuw begint.

Dit is de taak van de degene die is aangewezen als verantwoordelijke in deze zaak.

Als de kinderopvangorganisatie gebruik heeft gemaakt van het lokaal zorgnetwerk, kan het zorgnetwerk verdere actie coördineren. Het zorgnetwerk bespreekt de hulpvraag van kinderopvangorganisatie en ouders, beoordeelt de hulpvraag, stelt een aanpak vast, geeft handelingsadviezen voor de beroepskracht en adviseert over verdere hulp. Ook het CJG kan worden geraadpleegd en hierin adviseren.

De uitkomst van de bespreking met het CJG of zorgnetwerk wordt met de ouders besproken. Met de ouders kan gesproken worden over verder te nemen stappen voor hulpverlening voor het kind en/of de ouders. Hierbij is het belangrijk om informatie te geven over de hulpverlenende instanties en of er hiervoor een indicatie nodig is van bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg. De ouders kunnen op deze manier worden doorverwezen. Belangrijk is om bij de ouders en de instantie te informeren of zij ook daadwerkelijk naar de verwijzende instantie zijn gegaan. Leg de gesprekken vast en laat indien mogelijk ouders het gespreksverslag ondertekenen.

Indien er voor een van voorgaande stappen ondersteuning nodig is, dan kan dit gevraagd worden bij Veilig Thuis, CJG of zorgnetwerk. In het eigen team kunnen afspraken worden gemaakt over de begeleidings- en zorgbehoeften van het kind. De uitkomst van deze teambespreking wordt vastgelegd en met de ouders besproken.

Stap 5b: Melden en bespreken met ouders

Kun je de ouder niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling beschermen, of twijfel je er aan of je hiertegen voldoende bescherming kunt bieden:

- meld je vermoeden bij Veilig Thuis en;
- sluit bij je melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan of de informatie die je meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- overleg bij de melding met Veilig Thuis wat je na de melding, binnen de grenzen van je gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om de ouder en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.
- Monitor hierbij of ouder en kind hulp krijgen;
- Registreer.

3. Stappenplan bij signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega ten opzichte van een kind

Bespreek de melding vooraf met de ouder. Je kunt de melding ook met het kind bespreken wanneer het 12 jaar of ouder is

- Leg uit waarom je van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is. Blijf bij de feiten en de constatering en ga niet interpreteren en spreek geen oordeel uit;
- Vraag de ouder uitdrukkelijk om een reactie;
- Als de ouder bezwaren heeft, overleg hoe je tegemoet kunt komen aan deze bezwaren en leg dit schriftelijk vast;
- Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om de ouder of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in je afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de ouder of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen;
- Doe een melding in als de bescherming van de ouder of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de ouder over de melding kun je afzien:

- als de veiligheid van de ouder, die van jou zelf, of die van een ander in het geding is; of
- als je goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder daardoor het contact met de kinderopvang zal verbreken.

Indien na enige periode onvoldoende verbetering zichtbaar is, is het van belang opnieuw contact op te nemen met Veilig Thuis en eventueel opnieuw een melding te doen. Veilig Thuis adviseert, indien nodig, meerdere keren contact op te nemen indien je onvoldoende verbetering of verslechtering ziet.

Stap 1a: In kaart brengen van signalen

- Observeren;
- Raadplegen van signalenlijst
- In gesprek gaan met leidinggevende: delen van de zorg;
- Registreren.
-

Stap 1 b: direct melding doen van vermoeden geweld- of zedendelict door een collega bij een kind

- De medewerker is verplicht het vermoeden van een geweld- of zedendelict bij een kind direct bij de houder te melden.

Stap 2: Overleggen met de vertrouwensinspecteur

- Overleggen met de vertrouwensinspecteur (0900-1113111);
- Advies krijgen over het al dan niet aangifte doen;
- Registreren.

Stap 3: Aangifte doen

- Melden van redelijk vermoeden van kindermishandeling door een beroepskracht bij de politie;
- Beroepskracht op non-actief stellen
- Aanleggen van een draaiboek;
- Raadplegen Veilig Thuis en/ of GGD
- Regelen van ondersteuning van kind en ouders;
- Volgen van het door de politie ingestelde onderzoek
- Registreren.

Stap 4: Handelen naar aanleiding van onderzoek door politie

- Rehabiliteren;
- Waarschuwing afgeven;
- Nemen van arbeidsrechtelijke maatregelen;
- Registreren

Stap 5: Nazorg bieden en evalueren door directeur of leidinggevende

- Bieden van nazorg voor ouders en kinderen;
- Bieden van nazorg voor beroepskrachten;
- Organiseren van ouderavonden;
- Doorverwijzen naar externe hulp;
- De procedures evalueren;
- Registreren.

4. Algemene toelichting

De meldplicht betekent dat een houder¹ wettelijk verplicht is om contact op te nemen met een vertrouwensinspecteur als op welke wijze dan ook over aanwijzingen beschikt wordt dat een collega een geweld- of zedendelict begaat of heeft begaan en een kind is hiervan het slachtoffer. De meldplicht geldt ook voor werknemers. Werknemers zijn verplicht om bij een reëel vermoeden dat een collega zich schuldig maakt aan een mogelijk geweld- of zedendelict jegens een kind dit meteen te melden bij de houder.

Het is aan de houder om te regelen of de houder zelf in contact treedt met de vertrouwensinspecteur of dat iemand anders dat namens hem doet, bijvoorbeeld directie of aandachtsfunctionaris. In de praktijk zal de eerste melding door een pedagogisch medewerker waarschijnlijk bij de direct leidinggevende gedaan worden.

4.1 Melding door een medewerker over de houder zelf

Indien de medewerker aanwijzingen heeft dat de houder zelf een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is dan is de medewerker verplicht tot het doen van aangifte bij de politie.

Hij/zij kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de medewerker begeleiden bij het doen van aangifte.

4.2 Melding door een ouder over een medewerker of leidinggevende

Indien een ouder aanwijzingen heeft dat een medewerker of leidinggevende zelf een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is dan kan de ouder contact opnemen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. Hiernaast heeft de ouder de (reguliere) rechtsplicht om bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit aangifte te doen bij de politie.

De vertrouwensinspecteur zal de ouder adviseren om contact op te nemen met een leidinggevende van de kinderopvanginstelling. Betreft het de leidinggevende dan is het advies om contact op te nemen met de houder.

Er ontstaat bij de leidinggevende van de kinderopvanginstelling een plicht om de houder op de hoogte te stellen van dit signaal. (zie verder onder het kopje aangifteplicht voor houder)

4.3 Stap 1a: Signaleren

De beroepskracht heeft een vermoeden of een signaal opgevangen of een ander laat doorschemeren dat er iets niet goed zit in de relatie tussen een kind en een beroepskracht.

Niet in alle gevallen waarin beroepskrachten menen dat er niet goed met kinderen wordt omgegaan door een collega, is sprake van kindermishandeling. Desondanks mag je deze signalen niet negeren en zal met elkaar onderzocht moeten worden wat er bij het kind wordt gesignaleerd. Door met elkaar te overleggen en van gedachten te wisselen kan het signaal pas goed geïnterpreteerd worden.

Als een pedagogisch medewerker vermoedt dat een collega een kind mishandelt, moet dit altijd worden gemeld bij de leidinggevende.

Ook kunnen de volgende acties worden ondernomen:

- raadpleeg de signalenlijst uit de handleiding (hoofdstuk 4, 5 en 6);
- Registreer dat wat je hebt gezien;
- Leg het signaal direct neer bij de leidinggevende.

Belangrijk is om de signalen goed te registreren en te beschrijven wat er vervolgens is gedaan met de signalen.

4.4 Stap 1b: Direct melding doen van vermoeden van geweld- of zedendelict ten opzichte van een kind bij houder

Wanneer een beroepskracht vermoedt dat een collega binnen de kinderopvangorganisatie zich schuldig maakt aan kindermishandeling moet de beroepskracht dit direct melden bij de houder.

In het stappenplan wordt er van uitgegaan dat een beroepskracht een mogelijk vermoeden van kindermishandeling door een collega direct meldt bij de directe leidinggevende. In de praktijk kunnen ook de volgende personen deze melding van vermoeden van kindermishandeling door een collega doen:

a. Melding door het kind

Als de melding van een geweld- of zedendelict afkomstig is van een kind, is opvang en steun voor het kind het eerste aandachtspunt. De beroepskracht bij wie het slachtoffer de klacht meldt, is verplicht dit meteen te melden bij de houder. Deze laat weten discreet te zullen handelen, maar belooft geen geheimhouding aan het kind. De houder treedt direct in contact met een vertrouwensinspecteur (zie stap 2 van deze route) Naast Veilig Thuis worden zo nodig anderen ingeschakeld voor hulp. De ouders van het betrokken kind worden geïnformeerd. Aan de ouders wordt eveneens opvang en steun geboden. Het waarborgen van het gevoel van veiligheid van het kind is uitgangspunt van dit handelen.

b. Melding door de ouder

Als de melding van de ouders komt, zal deze melding altijd serieus genomen worden. Feiten en constatering zullen bij ouders nagevraagd worden. De beroepskracht geeft de melding direct door aan de houder. De houder treedt direct in overleg met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs (stap 2 van deze route).

De ouder kan bij een redelijk vermoeden ook zelf contact opnemen met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

c. Melding door derden

Als de melding van derden komt, dient uitgezocht te worden over welke informatie deze persoon/ personen precies beschikt/beschikken en waar deze informatie op is gebaseerd. De beroepskracht geeft de melding onverwijld door aan de houder. De houder is verplicht om in overleg te treden met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs (zie stap 2 van deze route)

4.5 Melding over leidinggevende

Wanneer de melding van toepassing is op de leidinggevende dient door de beroepskracht die dit heeft gesignaleerd direct de houder te worden ingeschakeld.

4.6 Melding over de directie

Een bijzondere situatie betreft het geval dat de klacht het gedrag van de directie zelf betreft. Het gaat hierbij om de situatie waarin het niet meer mogelijk is om hogerop melding te doen. In dat geval is de beroepskracht die dit heeft gesignaleerd verplicht om aangifte te doen bij de politie. De beroepskracht kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de beroepskracht vervolgens begeleiden bij het doen van aangifte.

Deze stap dient zorgvuldig geregistreerd te worden.

4.7 Stap 2: In overleg treden met vertrouwensinspecteur

De houder is verplicht om direct in overleg te treden met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

De vertrouwensinspecteur gaat samen met de houder na of er een redelijk vermoeden bestaat en adviseert de houder over aangifte.

Wanneer er geen sprake is van een redelijk vermoeden, is nader onderzoek redelijkerwijs niet aan de orde. De houder zal in gesprek gaan met betrokkenen om de mogelijk verstoorde werkhouding te herstellen. Indien de uitkomst is dat er een redelijk vermoeden bestaat dat er sprake is van een gewelds- of zedendelict dan heeft de houder een aangifteplicht. De kinderen worden dan direct afgeschermd van de betrokken beroepskracht door deze op non-actief te stellen of te schorsen. De houder deelt dit mee aan alle betrokkenen. Zie hiervoor ook de volgende stap in deze route.

De houder is verantwoordelijk voor de registratie in deze stap.

Aangifteplicht voor houder

Indien de houder aangifte doet, treedt de vertrouwensinspecteur terug.

Indien de houder weigert om aangifte te doen terwijl de vertrouwensinspecteur concludeert dat er een redelijk vermoeden bestaat, geldt de volgende volgorde van handelen:

1. Coördinator vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs probeert de houder te overreden;
2. Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs probeert de houder te overreden;
3. Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs legt contact met de burgemeester (het college van B&W) van de betreffende gemeente;
4. De burgemeester zal de (zeden) politie inschakelen dan wel andere activiteiten vanuit zijn bevoegdheden initiëren.

NB Het is aan de houder om te regelen of de houder zelf meteen in contact treedt met de vertrouwensinspecteur.

Wanneer er een vermoeden is dat een collega zich schuldig maakt aan kindermishandeling moet dit direct gemeld worden bij de houder. De houder neemt dan contact op met de vertrouwensinspecteur.

4.8 Stap 3: Aangifte doen

Indien na het overleg met de vertrouwensinspecteur blijkt dat er een redelijk vermoeden bestaat dat er sprake is van een geweld- of zedendelict, dan heeft de houder een meldplicht.

Als deze stap wordt gezet, is er vanzelfsprekend nog steeds geen sprake van 'schuld' van de beroepskracht over wie het vermoeden is geuit: 'beschuldigd' staat niet gelijk aan schuldig.

In geval van een reëel vermoeden neemt de houder, naast het doen van aangifte, de volgende maatregelen:

- a. Stelt de beroepskracht in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief
- b. Legt draaiboek aan;
- c. Raadpleegt Veilig Thuis en/of lokale GGD;
- d. Regelt opvang van kind(eren) en ouders.

a. Stelt de beroepskracht in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief

In geval van een reëel vermoeden van een mogelijk geweld- of zedenmisdrijf, wordt de betreffende betrokken persoon in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief gesteld.

Dit geldt ook voor een vrijwilliger binnen de kinderopvangvoorziening (peuterspeelzaal).

b. Legt draaiboek aan

De houder, of degene die in opdracht van de houder met deze taak belast is, draagt zorg voor een zorgvuldige procedure en legt een draaiboek aan. In de handleiding staan handvatten voor het aanleggen van een draaiboek.

c. Raadpleegt AMK en/of GGD

Het AMK kan de kinderopvangorganisatie adviseren en ondersteuning bieden. Ook de GGD kan worden geraadpleegd. Voor adressen van de lokale GGD zie de sociale kaart in deze Meldcode (onderdeel V).

d. Het regelen van opvang voor kind(eren) en ouders

- Voor de ondersteuning voor het kind en de ouders kan een beroep worden gedaan op een instelling als de GGD of Veilig Thuis. (Het calamiteitenteam van) de GGD is gespecialiseerd in het begeleiden van organisaties bij calamiteiten. In overleg met ouders en GGD en/of Veilig Thuis, wordt bezien of de opvang in de kinderopvangorganisatie kan worden gecontinueerd dan wel dat er een andere oplossing moet worden geboden.
- De kinderopvangorganisatie informeert ouders over de mogelijkheid aangifte te doen bij de politie.
- De houder houdt contact, toont betrokkenheid en informeert de ouders regelmatig over de voortgang van het onderzoek en andere zaken die voor de ouders van belang zijn.
- De ouders van de overige kinderen moeten geïnformeerd worden. Er kan gekozen worden om kinderen elders onder te brengen. Veilig Thuis kan worden ingeschakeld voor advies hoe bijvoorbeeld te handelen met de eigen kinderen van de beroepskracht.

Na het doen van aangifte stelt de politie in de regel een onderzoek in. De politie voert gesprekken met alle betrokkenen. Het initiatief voor het instellen van een onderzoek ligt bij de politie. De houder dient het onderzoek van de politie te volgen en zelf geen stappen te ondernemen die indruisen tegen de bewijslast van de politie.

4.9 Stap 4: Handelen naar aanleiding van het onderzoek van de politie

Het onderzoek van de politie kan leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de houder, directie of leidinggevende verschillende mogelijkheden om te handelen.

- a. Rehabilitatie van beroepskracht²;
- b. Waarschuwing afgeven;
- c. Arbeidsrechtelijke maatregelen.

a. Rehabilitatie beroepskracht

De politie kan op grond van het verrichte onderzoek constateren dat er geen aanleiding is om aan te nemen dat sprake is van een geweld- of zedendelict. De betrokken beroepskracht, die voor de duur van het onderzoek geschorst of op non-actief was gesteld, wordt door de houder van de organisatie in zijn functie in ere hersteld. In een dergelijke situatie moeten het belang van de beroepskracht en het algemeen belang worden afgewogen en zou het bijvoorbeeld wenselijk kunnen zijn de betreffende beroepskracht binnen de kinderopvangorganisatie over te plaatsen.

Indien na het onderzoek van de politie blijkt dat er een klacht is ingediend op valse gronden, kan de directie de betrokken beroepskracht een rehabilitatietraject aanbieden. De directie kan dan tevens maatregelen nemen tegen degene, die valselyk een beschuldiging heeft geuit. Dit kan variëren van de eis dat excuses worden aangeboden, tot schorsing of tot verwijdering.

b. Waarschuwing afgeven

De directie kan besluiten tot het geven van een schriftelijke waarschuwing, met de mededeling dat herhaling van het ongewenste gedrag arbeidsrechtelijke gevolgen heeft. Die waarschuwing kan dan worden opgenomen in het personeelsdossier.

c. Arbeidsrechtelijke maatregelen

Wanneer de houder of directie constateert dat op grond van het verrichte onderzoek van de politie aanleiding is om aan te nemen dat kindermishandeling heeft plaatsgevonden, neemt de directie maatregelen van arbeidsrechtelijke aard, zoals ontslag wegens een dringende reden op grond van art. 677 en art. 678 boek 7 BW, of ontbinding van de arbeidsovereenkomst via de kantonrechter (art. 685 boek 7 BW).

In het geval dat het een vrijwilliger betreft, wordt de samenwerking per direct opgezegd.

---

² Hier kan ook vrijwilliger worden gelezen

Alle beslissingen worden zorgvuldig afgewogen en schriftelijk vastgelegd.

4.10 Stap 5: Nazorg bieden en evalueren

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie nazorg biedt aan alle betrokkenen. Ook het evalueren van de genomen stappen is belangrijk om in mogelijke toekomstige situaties adequaat te kunnen handelen.

Nazorg

Nazorg aan betrokken ouders en hun kinderen kan geboden worden door middel van ouderavonden, het uitnodigen van deskundigen daarbij of specifieke doorverwijzing. De kinderopvangorganisatie kan zich hier in laten adviseren door de GGD. Voor de kinderen kan als dit nodig is, of als de ouders van de kinderen dit nodig achten extra hulp worden ingezet.

Het is belangrijk om bijzondere aandacht te hebben voor de psychische belasting van de overige beroepskrachten naar aanleiding van bovenstaand traject. Wanneer er getuigen zijn onder de beroepskrachten kan met hen apart worden besproken wat nodig is om het gebeurde te verwerken. Bij hen kunnen gevoelens van onmacht, verdriet, schaamte en schuldgevoel een rol spelen. Andere beroepskrachten kunnen ook kampen met deze gevoelens. Hier kan aandacht aan worden besteed in de teamoverleggen en daar waar nodig ook individueel.

Als binnen een kinderopvangorganisatie een incident plaatsvindt, is de kans groot dat ook de media hier van op de hoogte raken. Het is verstandig van tevoren zorgvuldig te overwegen hoe er wordt omgegaan met de pers.

Evalueren

Het is belangrijk het gehele proces en de verschillende stappen te evalueren. Dit is de verantwoordelijkheid van houder of directie.

- De houder of directie evalueert met medewerkers dat wat er gebeurd is en de procedures die zijn gevolgd.
- Zo nodig wordt de zaak doorgesproken met andere betrokkenen.
- Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.
- Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling worden geregistreerd. Deze gegevens worden door de directie op een centraal punt bewaard.
- Blijf alert op signalen. Mogelijk zijn er meer slachtoffers.

5. III. Stappenplan bij signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling

Stap 1: In kaart brengen van signalen door de beroepskracht

- Observeren;
- Raadplegen van signalenlijst (hoofdstuk 4 en 5 uit de handleiding);
- Bespreken van signalen met collega's en de leidinggevende;
- Registreren.

Stap 2: Melden van het gedrag bij leidinggevende

- Melden van het gedrag bij leidinggevende;
- Op de hoogte brengen van de ouders van de betrokken kinderen.

Stap 3: Beoordelen ernst van het gedrag door de leidinggevende

- Raadplegen van Veilig Thuis en/of GGD;
- In gesprek gaan met ouders van zowel het kind dat gedrag vertoont als met de ouders van de kinderen die met het gedrag geconfronteerd worden over het gedrag;
- Taxeren van de ernst van het gedrag;
- Licht seksueel grensoverschrijdend gedrag: bespreken in het team, inschakelen externe hulp niet nodig;
- Bij matig seksueel grensoverschrijdend gedrag: waarschuwing, inschakelen hulp;
- Bij ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag: direct ingrijpen vereist, maatregelen conform stap 4;
- Registreren in het kinddossier.

Stap 4: Maatregelen nemen door de directeur

- Een intern onderzoek instellen;
- Inschakelen van experts zoals GGD en Veilig Thuis;
- Organiseren van zorg voor kinderen en ouders;
- In gesprek gaan met ouders van kind dat gedrag vertoont én met de ouders van kinderen die geconfronteerd werden met het gedrag over de te nemen maatregelen.

Stap 5: Handelen van de directeur

- Naar aanleiding van het onderzoek beslissen over de opvang van het kind dat het gedrag heeft vertoond.

Stap 6: Nazorg bieden en evalueren door leidinggevende

- Nazorg bieden voor ouders, kinderen en beroepskrachten;
- Organiseren van ouderavonden;
- Doorverwijzen naar externe hulp;
- Evalueren van de procedures;
- Registreren.

5.1 Stap 1: In kaart brengen van signalen

Wanneer er signalen zijn dat een kind of meerdere kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een ander kind hier mee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, is het belangrijk dat deze signalen in kaart worden gebracht en goed geïnterpreteerd worden. Soms zal iets vrij duidelijk zijn aan te merken als ontoelaatbare handeling, maar vaker zal het gaan om minder duidelijke signalen die niet direct te duiden zijn.

Het is belangrijk om deze signalen serieus te nemen. De beroepskrachten kunnen met elkaar onderzoeken wat zij bij de kinderen merken. Door met collega's te overleggen en van gedachten te wisselen, kan een signaal beter worden beoordeeld. De volgende acties kunnen helpen de signalen te onderbouwen:

- Raadpleeg de signalenlijst uit de handleiding;
- Bespreek de signalen met collega's, de locatiemanager of een van de aandachtsfunctionarissen;
- Vraag een gesprek aan met de leidinggevende.

Leg de mogelijke signalen vast in het kinddossier. (zie blz 6 van deze meldcode)

Als de beroepskracht vervolgens twijfelt of concludeert dat er sprake is van seksueel grensoverschrijdend gedrag dan is het belangrijk dit te melden bij de leidinggevende conform stap 2.

5.2 Stap 2: Melden van het gedrag

Wanneer de beroepskracht signalen heeft dat een kind of meerdere kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een ander kind hiermee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, dan is het belangrijk dit te melden bij de leidinggevende.

De ouders van de kinderen die het gedrag vertonen of ermee zijn geconfronteerd moeten op de hoogte worden gebracht.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert in een kinddossier. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen, dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

5.3 Stap 3: Beoordelen ernst van het gedrag

De aandachtsfunctionaris is in overleg met de directie verantwoordelijk voor een eerste beoordeling van de voorgelegde situatie. Daarbij zal in het algemeen de beroepskracht die het gedrag heeft gemeld, gehoord worden en eventueel collega's. Ook het AMK, CJG, of de GGD kan hiervoor worden ingeschakeld. Hierbij wordt de ernst van het gedrag bepaald.

Wanneer wordt geconstateerd dat er geen sprake is van leeftijdsadequaat gezond gedrag, wordt vastgesteld hoe ernstig het gedrag is. Bij alle vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag dienen de ouders van zowel het kind dat het gedrag vertoont als het kind dat met het gedrag is geconfronteerd, te worden geïnformeerd. Daarnaast dient bij alle vormen gekeken te worden of het seksueel overschrijdende gedrag een signaal is van onderliggende problematiek.

Er kan geconstateerd worden dat er sprake is van:

- licht seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- matig seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Licht seksueel grensoverschrijdend gedrag

Kan worden gezien als een noodzakelijke stap om normen en waarden te leren kennen en zal bij veel kinderen op bepaalde momenten in de ontwikkeling voorkomen. Het is nodig dat de beroepskracht dit gedrag begrenst, hierop reageert en bespreekt met ouders.

Matig seksueel grensoverschrijdend gedrag

Is ontoelaatbaar; het is belangrijk om een duidelijk verbod in te stellen. Aan het kind moet uitgelegd worden dat dit gedrag niet mag en er moet worden uitgelegd waarom dit niet mag. De betrokken kinderen kunnen in de groep geobserveerd worden. Belangrijk is dat er met de kinderen gecommuniceerd blijft worden en dat ouders actief betrokken worden. De leidinggevende overlegt met het AMK of de pedagoog van het Centrum voor Jeugd en Gezin of externe hulpverlening of advies noodzakelijk is.

Ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag

Vereist dat er direct wordt ingegrepen. Er moeten maatregelen genomen worden die kunnen garanderen dat het gedrag niet meer kan voorvallen. De directie dient ingelicht te worden om verdere stappen te kunnen ondernemen, ook omdat de directie eindverantwoordelijk is voor alle interne en externe communicatie. Bij ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag dient stap 4 te worden ingezet.

Ook voor deze stap geldt, dat alle signalen en stappen goed vastgelegd worden in het kinddossier.

5.4 Stap 4: Maatregelen nemen

De directie bepaalt welke maatregelen genomen moeten worden wanneer er sprake is van ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag.

De volgende maatregelen kunnen worden genomen:

Het instellen van een intern onderzoek

Het is belangrijk nauw samen te werken met expertorganisaties zoals Veilig Thuis, het CJG en de GGD. Bij ernstige zaken is het aan te bevelen een onderzoeksteam te vormen waar vertegenwoordigers van de kinderopvangorganisatie en externe deskundigen deel van kunnen uitmaken. Dit onderzoeksteam kan het incident onderzoeken en de directie advies geven hoe te handelen. Het aanleggen van een draaiboek kan structuur bieden bij de uitvoer van het onderzoek. In de handleiding staan handvatten voor het aanleggen van een draaiboek (hoofdstuk 8.5).

Het regelen van ondersteuning van het kind en ouders.

Aanbieden van excuses voor falend toezicht/onveilige situatie vanuit de kinderopvang.

Hierbij wordt tevens aangegeven dat onderzocht wordt hoe verbeteringen binnen de kinderopvangorganisatie kunnen worden doorgevoerd om mogelijke herhaling te voorkomen.

Aanbieden van opvang en professionele hulp

Voor alle kinderen en hun ouders die op welke wijze dan ook betrokken zijn geweest bij het grensoverschrijdende seksuele gedrag. Emotionele begeleiding van de direct betrokken ouders is noodzakelijk.

Gesprekken voeren

Als een kind seksueel grensoverschrijdende handelingen heeft uitgevoerd bij een ander kind dan is het belangrijk gesprekken te voeren met beide partijen ouders en gezamenlijk te komen tot oplossingen. Creëer van beide partijen ouders 'bezorgde ouders' en zoek naar een gezamenlijk belang. De kinderopvangorganisatie vertegenwoordigt de belangen van alle kinderen. Dat kan betekenen dat de kinderopvangorganisatie beslissingen neemt die één van beide partijen niet zint. De kinderopvangorganisatie kan tegen het volgende dilemma oplopen: gaat een kind van de kinderopvang af of niet? En is dat op basis van een besluit van de kinderopvangorganisatie of van de ouders (opzeggen plaatsingsovereenkomst)?

Belangrijk is de ouders altijd te informeren over de gemaakte keuze en deze te beargumenteren.

Afscherming van het kind dat het grensoverschrijdende gedrag heeft vertoond.

De aandachtsfunctionaris draagt zorg voor een zorgvuldige procedure en registreert dit in het betreffende dossier.

5.5 Stap 5: Handelen

De beoordeling van het incident en het advies uit het (eventuele) interne onderzoek kunnen leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de directie verschillende mogelijkheden om te handelen richting het kind dat het seksueel grensoverschrijdende gedrag heeft vertoond.

- Het kind blijft op de groep;
- Het kind gaat naar een andere groep, andere locatie of andere kinderopvangorganisatie;
- Het inzetten van hulp;
- Melding bij Veilig Thuis.

Het kind blijft op de groep

Wanneer de directie constateert dat op grond van het verrichte onderzoek geen aanleiding is aan te nemen dat het gedrag zich zal herhalen of dat de aanwezigheid van het kind bedreigend is voor andere kinderen kan, in overleg met betrokken ouders, besloten worden het kind binnen de betreffende groep van de kinderopvangorganisatie te laten.

Het kind gaat naar een andere groep of kinderopvangorganisatie

De directie kan besluiten dat het in het belang is van het kind en/of de kinderen die met het gedrag geconfronteerd zijn, naar een geheel andere kinderopvangorganisatie gaat. De directie kan hierin de ouders adviseren en eventueel contact opnemen met een andere kinderopvangorganisatie. Ook kunnen ouders zelf de conclusie trekken dat hun kind naar een andere kinderopvangorganisatie gaat.

Het inzetten van hulp

Met advies van Veilig Thuis en in overleg met de ouders kan hulpverlening voor het kind worden ingezet.

Melding bij Veilig Thuis

De directie doet een melding bij Veilig Thuis. Het gedrag van het kind kan namelijk ook op andere problematiek wijzen.

5.6 Stap 6: Nazorg bieden en evalueren

Aanbevolen wordt het personeel persoonlijk te informeren. Daarnaast kunnen alle betrokkenen zo spoedig mogelijk over het seksueel overschrijdende gedrag op de hoogte worden gebracht middels een brief of een gezamenlijke (ouder)bijeenkomst. De directie is verantwoordelijk voor de nazorg en de evaluatie.

Er kan informatie worden gegeven over de concrete maatregelen die getroffen zijn ten aanzien van het kind of de kinderen die met het gedrag geconfronteerd werden. Ook kan aangegeven worden welke concrete maatregelen er ten aan zien van het kind dat het gedrag vertoonde genomen zijn en het verdere verloop van het onderzoek.

Als bij een kinderopvangorganisatie een incident plaatsvindt, is er een kans dat ook de media hiervan op de hoogte raken. Het is verstandig van tevoren zorgvuldig te overwegen hoe hiermee zal worden omgegaan (zie bijlage 6 van de handleiding).

Het is belangrijk het gehele proces en de verschillende stappen te evalueren.

De directie evalueert met beroepskrachten en eventueel andere betrokkenen wat er is gebeurd en de procedures die zijn gevolgd.

Zo nodig wordt de zaak ook doorgesproken met andere betrokkenen.

Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.

Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het seksueel grensoverschrijdend gedrag worden geregistreerd. Deze gegevens worden door de directie op een centraal punt bewaard.

6. IV Verantwoordelijkheden van Ziezo in het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt Ziezo er zorg voor dat:

de directie:

- de meldcode opneemt in het beleid van de kinderopvangorganisatie;
- een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling aanstelt;
- de deskundigheidsbevordering opneemt in het scholingsplan;
- regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aanbiedt aan beroepskrachten, zodat zij voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de meldcode;
- de meldcode en bijbehorende routes laat aansluiten op de werkprocessen binnen de kinderopvangorganisatie;
- ervoor zorgt dat er voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar zijn om de beroepskrachten te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de meldcode;
- de werking van de meldcode regelmatig evalueert en zo nodig acties in gang zet om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- binnen de kinderopvangorganisatie en in de kring van ouders bekendheid geeft aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- afspraken maakt over de wijze waarop Ziezo haar beroepskrachten zal ondersteunen als zij door ouders in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen;
- afspraken maakt over de wijze waarop Ziezo de verantwoordelijkheid opschaalt indien de signalering en verwijzing voor een kind stagneert;
- eindverantwoordelijkheid draagt voor de uitvoering van de meldcode;
- investeert in de opleidingen voor aankomend beroepsbeoefenaren: zorgt voor kennis en vaardigheden inzake het herkennen van en omgaan met een vermoeden van seksueel misbruik, waarbij de ontwikkeling van de seksualiteit van kinderen en het bespreekbaar maken van de eigen normen en waarden aan de orde komt; investeert in nascholing van zittend personeel in de kinderopvangorganisatiezorgt voor kennis en vaardigheden inzake het herkennen van en omgaan met een vermoeden van seksueel misbruik, waarbij de ontwikkeling van de seksualiteit van kinderen en het bespreekbaar maken van de eigen normen en waarden aan de orde komt;
- investeert in een open aanspreekcultuur binnen kinderopvangorganisaties: zorgt voor een open cultuur waarbinnen op professionele wijze reflectie op normen en waarden, werkwijze en handelen plaatsvindt;

- investeert in een goede 'zorgstructuur' binnen kinderopvangorganisaties: zorgt voor voldoende lucht in teams, vertrouwenspersonen, vertrouwenscommissie, structurele agendering, bij- en nascholing, etc.

de aandachtsfunctionaris:

- als vraagbaak functioneert binnen de kinderopvangorganisatie voor algemene informatie over (de meldcode) kindermishandeling;
- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- kennis heeft van de stappen volgens de meldcode;
- bekend is met de sociale kaart;
- deel neemt aan het zorgnetwerk;
- de aansluiting van de meldcode op de werkprocessen uitvoert;
- de aansluiting van de meldcode op de zorgstructuur uitvoert;
- samenwerkingsafspraken vastlegt met ketenpartners;
- de uitvoering van de meldcode (laat) coördineren bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- waakt over de veiligheid van het kind bij het nemen van beslissingen;
- zo nodig contact (laat) opnemen met Veilig Thuis voor advies of melding;
- de genomen stappen evalueert met betrokkenen;
- toeziet op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin;
- toeziet op dossiervorming en verslaglegging.

de beroepskracht:

- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- overlegt met de direct leidinggevende of de aandachtsfunctionaris bij zorg over een kind aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- afspraken uitvoert die zijn voortgekomen uit het overleg met de direct leidinggevende of de aandachtsfunctionaris, zoals observeren of een gesprek met de ouder;
- de resultaten bespreekt van deze ondernomen stappen met de direct leidinggevende of de aandachtsfunctionaris.

de leidinggevende en de beroepskrachten zijn *niet* verantwoordelijk voor:

- het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld;
- het verlenen van professionele hulp aan ouder of kind (begeleiding).

7. III Sociale kaart van Ziezo

Landelijke telefoonnummers:

- Politie alarmnummer (bij noodsituaties) Telefoonnummer: 112
- Vertrouwensinspecteur van de inspectie van het onderwijs: 0900-1113111
- Veilig Thuis (tel. 0800-2000)
- Kindertelefoon (0800-0432)
- Landelijk Bureau Slachtofferhulp (030-2340116)
- NIZW Jeugd / Expertisecentrum Kindermishandeling (030-2306564)
- Opvoedtelefoon (0900-8212205)

Regionale telefoonnummers:

- Centrum voor Jeugd en Gezin Schoonhoven: 088 254 23 84
- Coördinator CJG: Marlies Kofferman Verkleij, 0651647501
- Bureau Jeugdzorg Stadsregio Gouda: 0182-68088 tijdens kantoortijden of 070-3795163 na kantoortijden
- Algemeen Maatschappelijk werk 0889004000
- Stichting Kwadraad, o.a. advies-en steunpunt huiselijk geweld: 0900-2202150 (spreekuur maandag tussen 13.30 en 14.30 en woensdag tussen 10.30 en 11.30 uur)
- Bureau Slachtofferhulp 0900 - 0101
- Politie algemeen 0800 – 8844 (ook voor de wijkagent)
- Raad voor de Kinderbescherming 010 - 443 13 84
- Meld- en adviespunt Huiselijk Geweld gouda 0900-1 26 26 26
- Vrouwenopvang Kwintes Midden-Holland (Gouda) 0182-527246
- Vertrouwenspersoon Ziezo Marie Louise Ambrousius 0618257903 of vertrouwenspersoon@ziezo-bso.nl

Relevante websites

- <http://www.vooreenveiligthuis.nl/>
- www.jeugdinformatie.nl
- www.kindertelefoon.nl
- www.seksueelkindermisbruik.nl
- www.seksueelgeweld.nl
- www.geheimgeweld.nl
- www.kindermishandeling.nl
- www.stopkindermishandeling.nl
- <http://www.cjgschoonhoven.nl/>